

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

23 september 1996

VERKLARING

van de

VLAAMSE REGERING

**betreffende de algemene maatschappelijke situatie
en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1997**

Mijnheer de voorzitter,
Dames en heren,

Vandaag stelt de Vlaamse regering haar begroting en de beleidsprioriteiten voor 1997 aan het Vlaams Parlement en aan de bevolking voor. Zij doet dit op een ogenblik dat fundamentele vragen worden gesteld vanuit de samenleving. Als regering en parlement moeten we – net als iedereen in de samenleving op zijn plaats – verder en ten volle onze verantwoordelijkheid opnemen. We kunnen en mogen niet anders.

Wat gebeurd is, heeft ons allen diep geschokt, meer bewust gemaakt van wat de kern is en wat toekomstig. Dit besef sterkt ons in onze overtuiging verder te bouwen aan een beleid dat zich richt op fundamentele waarden en maatschappelijke samenhang, en dat concrete antwoorden kan bieden op de basisvragen die duidelijker dan ooit worden gesteld.

De Vlaamse regering pleit voor serene aandacht, voortdurende waakzaamheid en betrokkenheid van al diegenen die met kinderen omgaan : het onderwijs, het jeugdwerk, de welzijnszorg, de gezondheidszorg en de media. De Vlaamse regering is van mening dat elk kind recht heeft op een omgeving die garanties biedt op vertrouwen en veiligheid.

Het komt erop aan bij kinderen en jongeren de mondigheid en de weerbaarheid te verhogen in een sfeer van openheid en luisterbereidheid. Tal van professionals en vrijwilligers van verschillende disciplines leveren nu reeds een voortdurende bijdrage in dit proces. Daarom zal de regering initiatieven nemen om de efficiëntie en de effectiviteit van de bestaande dienstverlening te optimaliseren.

Voor de diagnose en de behandeling van iedere vorm van kindermishandeling moet de deskundigheid die aanwezig is in de gezondheidszorg en de welzijnszorg beter worden ingezet en zo nodig versterkt. Zo bekomt men een sluitend geheel van "voorkomen" en "behandelen". Er komt een opvolgingsstructuur voor kinderen en jongeren in het algemeen.

In het onderwijs wordt aandacht en opvolging gevraagd voor het vroegtijdig opvangen van signalen van kinderen en jongeren. Vertrouwen wekken, dat is ook de inspiratie voor de hervorming van MST en PMS tot centra voor begeleiding van leerlingen. Deze centra zullen erover waken dat de Vlaamse jongeren tijdens hun schoolloopbaan het vertrouwen en de competenties verwerven die de

grondslag vormen voor hun permanente persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie.

Er zijn opnieuw tekenen van een conjunctuurverbetering, zonder dat we nu al uitspraken kunnen doen over de intensiteit van die herleving. Daarom zijn de begrotingsparameters die de evolutie van de verwachte middelen en uitgaven beïnvloeden, slechts lichtjes opwaarts bijgesteld. Vermits onze begroting vooral wordt beïnvloed door kostenelementen zoals de loonontwikkeling, is voor de uitgavenbegroting de gezondheidsindex de meest verantwoorde indicator.

Conjunctuuranalysten verwachten voor 1997 een inflatie van 1,8% en een reële groei van meer dan 2%. In de Vlaamse begroting gaan we uit van een stijging van het bruto binnenlands product met 2,1%. Op basis van deze vooruitzichten rekent de regering op een totaal aan inkomsten voor de Vlaamse overheid van 541,4 miljard frank en worden de uitgaven op 553,2 miljard geraamd. Het kastekort voor 1996 is begroot op 27,6 miljard en wordt tot 11,8 miljard frank verminderd.

Ook in de internationale conjunctuur zijn er gunstige vooruitzichten en dat is van doorslaggevend belang voor de exportgeleide Vlaamse economie. Het groeipotentieel bij twee van onze belangrijkste handelspartners -Frankrijk en Duitsland- ligt echter onder het Europese gemiddelde. Dit verplicht onze bedrijven nieuwe, expansieve markten in groeipolen zoals Oost-Azië te verkennen en vraagt om een overheidsbeleid dat hen ondersteunt bij het veroveren van nog onbekende markten.

De werkgelegenheid in Vlaanderen blijft groeien. In 1995 waren er ruim 220.000 meer mensen tewerkgesteld dan tien jaar ervoor. In totaal zijn er ongeveer 2,3 miljoen werkenden op de Vlaamse arbeidsmarkt. Het geruisloze ontstaan van nieuwe jobs in groei- en exportsectoren is veel minder zichtbaar dan bedrijfssluitingen en afslankingen.

De groei van de werkgelegenheid gaat nog altijd gepaard met een hoge werkloosheid. Vorige maand telde Vlaanderen 215.975 uitkeringsgerechtigde volledig werklozen. Met andere woorden, ook al blijft het totaal aantal banen stijgen, er zijn niet genoeg bijkomende jobs om de vraag naar werk op te vangen. Daarom hebben wij nood aan meer nieuwe ondernemingen. Het bevorderen van ondernemerschap om meer banen te scheppen is fundamenteel. Vroeger konden wij daarvoor vooral rekenen op buitenlandse investeringen. Nu zullen wij ook meer en meer eigen ondernemers moe-

ten hebben. Een extra moeilijkheid is dat de werkloosheid sommige groepen -zoals de laaggeschoolden- eigenlijk zwaarder treft, omdat arbeidsbesparende investeringen vaak ten koste gaan van de werkgelegenheid aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

BELEIDSPRIORITEITEN

De sociaal-economische vooruitzichten voor Vlaanderen zijn eerder hoopgevend. Maar laten we voorzichtig zijn en vooral doorzetten. We moeten nog verschillende structurele verbeteringen doorvoeren willen we de troeven waarover we thans beschikken, verder uitbouwen én versterken.

We willen in Vlaanderen het beleid voeren dat daarvoor nodig is. We beschikken over de noodzakelijke beleidsruimte – ook financieel – om ingrijpende maatregelen te nemen én uit te voeren. Deze beleidsruimte danken we eerst en vooral aan de sociaal-economische dynamiek van zowel de bevolking als de ondernemingen, maar zeker ook aan het orthodox budgettair beleid dat de opeenvolgende Vlaamse regeringen gevoerd hebben en dat onverkort door de huidige regering wordt verdergezet. We steunen nu af op een nul-tekort, terwijl onze beleidsruimte niet wordt ingeperkt, maar integendeel vergroot.

Het jaar 1997 zal ook het eerste jaar zijn waarin de Vlaamse gewestbelastingen een duidelijk eigen profiel krijgen. Zo zal het geheel van de successierechten worden vereenvoudigd, wat bovendien neerkomt op een effectieve belastingverlaging voor zowel gezinnen als bedrijven.

Prioriteit 1 : Duurzaam groeivermogen en werkgelegenheid voor Vlaanderen

Het economisch beleid van de regering is erop gericht om door een versteviging van de groei-kraacht van de economie, werkgelegenheid en welvaart te bevorderen. Nieuw ondernemerschap, gedragen door de maatschappij en ondersteund door het strategisch vernieuwingsbeleid van de overheid, zal banen scheppen voor de toekomst en de banen compenseren die in het verleden verloren gingen.

1.1. Werkgelegenheidsakkoord

Op 14 december 1995 sloot de regering met de sociale partners het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord. Dit akkoord toont aan dat binnen Vlaanderen een consensus bestaat over de krachtlijnen van een sociaal-economisch beleid dat afgestemd is op

onze specifieke behoeften en rekening houdt met een eigen Vlaamse economische cultuur. Zo zijn regering, vakbonden en werkgevers het samen eens dat een vermindering van de personeelskosten nuttig en noodzakelijk is met het oog op bijkomende werkgelegenheid.

De invulling van de krachtlijnen van het Vlaams werkgelegenheidsakkoord gebeurt verder in overleg met de sociale partners. Concrete uitvoering en budgettaire verantwoordelijkheid komen toe aan regering en parlement. Dit jaar is er voor de uitvoering van het akkoord 3 miljard uitgetrokken. Voor de verdere realisatie in 1997 voorziet de regering 4,5 miljard.

1.2. Werkgelegenheids- en tewerkstellingsmaatregelen

Het werkgelegenheidsakkoord bevat een evenwichtig geheel van sociale en economische maatregelen, die een impuls geven aan de werkgelegenheid. De krachtlijnen van het innovatiebeleid worden er met de bedrijfswereld – werkgevers en vakbonden – afgesproken. De mogelijkheid voor een Vlaams innovatie-pact wordt verkend. Het beleid voor de aanmoediging van arbeidsherverdeling en deeltijdarbeid wordt verder gezet. De regering stelt in de social profit-sector 900 miljoen ter beschikking voor nieuwe werkgelegenheid. De federale regering kan daarop inspelen met een sociale lastenvermindering. De regering biedt 1400 werkervaringsplaatsen aan langdurig werkzoekenden en 350 stageplaatsen aan schoolverlaters in de openbare sector. Ze overweegt nieuwe programma's waar de federale regering kan aan meewerken met lastenverminderingen. Er komt een uitbreiding van 500 naar 800 jobs in de sociale werkplaatsen. Ook die maatregel past in ons werkgelegenheidsbeleid.

1.3. Innovatie en permanente vorming

In een wereldeconomie waar ingrijpende veranderingen elkaar razendsnel opvolgen moeten wij permanent voorbereid zijn op nieuwe situaties met hun nieuwe mogelijkheden en hun nieuwe bedreigingen. Wij worden voortdurend uitgedaagd om ons voortdurend te vormen. Permanente vorming is inherent aan permanente ontwikkeling. Permanente vorming gaat bovendien hand in hand met offensieve innovatie, met name het op de markt brengen van nieuwe producten met een grote kennisinhoud. De bereidheid tot permanente vorming in de hele organisatie én in de omgeving wordt één van de belangrijkste troeven voor het succes van onze ondernemingen. Ook onderwijs zal snel op deze tendens moeten inspelen.

De opleidingsbehoeften situeren zich bij werkenden en werkzoekenden, bij het management en op de werkvloer, bij werknemers en zelfstandigen. Het is echter in de onderneming dat de vraag naar reconversie-opleidingen uitgekristalliseerd wordt. In de begroting '97 is een extra krediet van driekwart miljard voorzien om de vraag naar reconversie-opleidingen vanwege de ondernemingen fors te ondersteunen. We hopen dat het bedrijfsleven dankzij ons "hefboomkrediet" ook andere financieringskansen -onder meer Europese fondsen en sectorfondsen- kan aanspreken die anders – omwille van het ontbreken van cofinanciering – ongebruikt blijven.

In dit verband zal de regering ook verschillende acties ondernemen om vraag en aanbod in de vormings- en opleidingssector meer op elkaar af te stemmen, zowel op Vlaams als op subregionaal vlak.

De extra kredieten voor "permanente vorming" zijn voor ons complementair aan de aangehouden budgettaire inspanning voor wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling. Als overheid scoren wij op dit terrein nog altijd slechter dan het OESO- en dan het Europese gemiddelde, terwijl onze bedrijven het beter doen dan die gemiddelden. Daarom willen wij in elk begrotingsjaar van deze regeerperiode twee miljard frank extra besteden aan O&O. Op vier jaar tijd zal Vlaanderen 20 miljard méér besteed hebben aan onderzoek en ontwikkeling.

Naast hoogstaand O&O zijn ook meer kwalitatieve variabelen als bedrijfscultuur, management, financiering, kwaliteitszorg, doorslaggevend voor succesvolle innovatie. De overheidsinstrumenten zijn nog onvoldoende vertrouwd met deze bredere omkadering van onderzoek en ontwikkeling.

De Vlaamse overheid moet haar opdracht in dit verband verruimen van "aanmoedigen van wetenschappelijk en technologisch onderzoek" tot de bredere opdracht "bevorderen van de innovatie". Daarom zal de soms onduidelijke taakverdeling tussen de verschillende overheidsinstrumenten en de samenwerking met de private sector gestroomlijnd worden.

Tegelijk wordt ook het onderzoek in de humane wetenschappen en het beleidsvoorbereidend onderzoek gestimuleerd, met onder meer aandacht voor vrouwenstudies.

1.4. Aanmoedigen van het ondernemerschap

In 1997 zullen een aantal nieuwe initiatieven worden opgestart die erop gericht zijn het ondernemerschap te bevorderen, de strategische vernieuwing van onze economie verder te zetten en de eigen beslissingsmacht te vergroten. Wij willen vooral de start van nieuwe projecten bevorderen. Vlaanderen heeft een grote behoefte aan risicodragend vermogen dat niet gebonden is aan de controle van grote groepen om de start en de groei van ondernemingen mogelijk te maken. We moeten de institutionele beleggers en de investeringsmaatschappijen meer aanmoedigen om te participeren aan de start van de nieuwe bedrijven. Daarom zal binnenkort het decreet over een garantieregeling voor risicodragend vermogen aan het parlement voorgelegd worden.

De GIMV speelt in de Vlaamse economie een onvervangbare rol in het ter beschikking stellen van risicodragend vermogen. De geplande beursgang van deze maatschappij is niet gericht op de verkoop aan privé-groepen maar wil de GIMV de mogelijkheid bieden om als investeringsmaatschappij tot volle ontplooiing te komen en het marktconforme optreden bevorderen. Nu is de GIMV te afhankelijk van de kapitaalsverhogingen die de overheid zich kan veroorloven. De beursgang van de GIMV past dan ook perfect in het beleid van de overheid om het institutionele en beurskapitaal in Vlaanderen te bevorderen.

Om het management van startende ondernemingen verder te professionaliseren zullen de peterschapsprojecten – waarbij grote ondernemingen managementondersteuning kunnen geven aan kleinere ondernemers – verder uitgebouwd worden. Er komen regionale preventiecellen om faillissementen te voorkomen. Om de vernieuwing van de onderneming mogelijk te maken wordt de invoering van adviespremies voorzien.

Ondernemingen moeten voor hun groei eveneens over voldoende vestigingsmogelijkheden kunnen beschikken die afgestemd zijn op hun afzetmarkten en op de beschikbare arbeidskrachten. De regering erkent deze behoeften en zal terzake specifieke acties ondernemen.

De regering blijft tevens bij haar voornemen om via fiscale maatregelen het ondernemingsklimaat in Vlaanderen en het scheppen van banen te bevorderen. Tot op heden werd met de andere gewesten nog geen overeenstemming bereikt over

de verlaging van de vennootschapsbelasting voor bedrijven, de zogenaamde MARIVLAM. De regering wenst hierover duidelijkheid voor 1 november van dit jaar. Indien geen akkoord mogelijk blijkt, zal de Vlaamse regering bij voorkeur een nieuwe fiscale maatregel uitwerken waarvoor geen instemming van de andere gewesten vereist is.

De Vlaamse regering wenst een verlaagd en eenvormig tarief van 3% successierechten in te voeren voor familiale ondernemingen en familiale vennootschappen met minstens 5 werknemers. Voor de familiale ondernemingen met 1 tot 5 werknemers komt er een specifieke regeling. Met deze maatregelen willen we de rem op investeringen en werkgelegenheid wegnemen die thans nog bestaat door de toepassing van een vrij hoog marginaal tarief. Dit moet de ondernemers aanmoedigen om aandelen op vrijwillige basis opnieuw in de officiële sfeer te brengen en zal allerlei constructies in binnen- en buitenland overbodig maken.

1.5. Infrastructuurbeleid

In 1997 zal de Vlaamse overheid in het totaal voor ruim 85 miljard frank investeren. Om onze strategische ligging te valoriseren zijn voortdurende en forse investeringen in onze economische basisinfrastructuur absoluut noodzakelijk. De prioriteit ligt daarbij op de verdere uitbouw van de Vlaamse zeehavens en de grote transportassen die van Vlaanderen een logistiek centrum in Europa moeten maken. Daarbij moeten we ook in de volgende jaren onze telecommunicatie-infrastructuur en -dienstverlening verder uitbouwen om de nieuwe uitdagingen aan te kunnen.

Een extra krediet van 1 miljard frank maakt een versnelde uitvoering van de investeringsprogramma's in de Vlaamse zeehavens mogelijk. De verdiepingsbaggerwerken in de Westerschelde zullen aanvatten in het voorjaar van 1997.

Er wordt ook 600 miljoen frank extra geïnvesteerd om vervoersstromen van de weg naar de binnenvaart te doen verschuiven. Er zijn tevens voldoende kredieten voorzien om een aantal projecten af te werken, onder meer de sluis te Zwevegem, het investeringsprogramma "Doortocht Leie", de sluis te Hingene en het Albertkanaal.

Om nieuwe economische activiteit mogelijk te maken zal bijkomend 500 miljoen BEF vrij komen voor de uitrusting van industrieterreinen. Tegelijk zal het subsidiebeleid in verband met de industrieterreinen worden geactualiseerd.

De opbrengst van de gedeeltelijke beursintroductie van de GIMV wordt enkel gebruikt voor bijkomende investeringen en zal dus op geen enkele manier dienen om lopende uitgaven te financieren.

1.6. Buitenlandse investeringen en promotiebeleid

Het verder aantrekken van buitenlandse investeringen blijft een topprioriteit. De gereorganiseerde en versterkte dienst "Investeren in Vlaanderen" zal op de meest professionele manier kandidaat-investeerders opsporen en begeleiden.

Het Vlaamse exportbeleid wil de uitvoer op groei-markten bevorderen. Van de nieuwe dienst "Export Vlaanderen" wordt verwacht dat hij een nog dynamischer beleid zal voeren en nog dichter bij de ondernemingen zal staan.

Een nieuw initiatief is het Fonds Vlaanderen-Azië dat aan Vlaamse bedrijven de mogelijkheid wil bieden om te investeren in de Aziatische groeilanden, zonder dat dit een verschuiving van de productie naar andere landen betekent.

De promotie van Vlaamse landbouw- en visserijproducten vereist een meer functionele organisatiestructuur. Vermits 80 procent van de promotiefinanciering uit de sector zelf komt, gaat de voorkeur uit naar een representatieve instelling naar privaatrecht die door de Vlaamse overheid zal erkend worden om de heffingen te innen en de promotietaken van de huidige VLAM over te nemen en verder te zetten.

Toerisme is een economische groeisector met een aanzienlijk werkgelegenheidspotentieel. De promotie van Vlaanderen als toeristische regio wordt de kernopdracht van Toerisme Vlaanderen. Daarnaast moet het toeristisch aanbod beter afgestemd worden op de vraag. Met nieuwe investeringssubsidies zullen infrastructurele hefboomprojecten worden gerealiseerd, inzonderheid aan de Vlaamse kust. Het riviertoerisme zal bevorderd worden.

Internationale sportevenementen zijn belangrijk voor economie, werkgelegenheid en imagovorming. Daarvoor is een volwaardige sportinfrastructuur nodig. De Vlaamse regering zal samen met lokale overheden en privé-initiatiefnemers fors investeren in het Brugse Jan Breydelstadion, in het Antwerpse Bosuilstadion en in een indooratletiekhal te Gent.

Prioriteit 2 : Beleid inzake milieu, ruimtelijke ordening en natuur in Vlaanderen

2.1. Afvalwater en huisvuil

De inspanningen om onze waterlopen weer schoon te krijgen worden in 1997 versterkt. Aansluitend op het jaarlijks investeringsprogramma van 6 miljard voor Aquafin, worden de subsidies voor de gemeentelijke rioleringen verhoogd van 1 tot 1,5 miljard. Alleen op deze manier wordt de effectieve benutting van de toenemende waterzuiveringscapaciteit gewaarborgd.

Overeenkomstig het regeerakkoord zullen alle overheden in Vlaanderen ook nauwer betrokken worden bij het afvalbeleid. Voor de gemeenten is een doorgedreven en veralgemeende selectieve inzameling van het huisvuil de concrete doelstelling. Aldus kan op korte termijn het storten van huisvuil verboden worden en de noodzakelijke verbrandingscapaciteit tot een minimum worden beperkt.

De Vlaamse regering heeft recentelijk een ontwerp van natuurdecreet principieel goedgekeurd. Het opzet is te komen tot de bescherming, de ontwikkeling, het beheer en het herstel van de natuurlijke milieus in Vlaanderen.

Inzake milieu en natuur heeft Vlaanderen een zekere historisch gegroeide achterstand nog niet volledig weggewerkt. De inhaaloperatie zal in de komende jaren hogere uitgaven vergen. Volgens het principe "de vervuiler betaalt" zullen die mede door de opbrengst van milieuheffingen worden gefinancierd.

Zowel ter bevordering van het rationeel waterverbruik als ter beperking van de hoeveelheid afvalwaters, wordt de waterheffing bepaald in functie van het debiet verbruikt water. Aangezien water levensnoodzakelijk is wordt per persoon en per jaar een minimale gratis drinkwatervoorziening van 15 m3 leidingwater gewaarborgd.

Voor de afvalwaterheffing zelf komt er daarnaast een nieuwe vorm van sociale correctie. In plaats van een algemene correctie voor kleinwaterverbruikers komt er een vrijstelling voor specifieke doelgroepen, met name bestaansminimumtrekkers en personen met een gewaarborgd minimumpensioen. Ook wordt een reductie voorzien voor kleinschalige zelfzuiveraars.

Om het gebruik van grondwater in het licht van een duurzaam beleid te ontmoedigen, wordt een

heffing op de winning van grondwater gefaseerd ingevoerd. Vanaf 1997 wordt voor de watervoorzieningsmaatschappijen reeds een heffing van kracht van 3 frank per m3 opgepompt grondwater. Voor de industrie zal de heffing op de winning van grondwater pas vanaf 1998 en na overleg ingevoerd worden.

2.2. Rationeel Energie Gebruik

Om de Co² doelstelling van Rio te bereiken moet een actief beleid inzake Rationeel Energie Gebruik gevoerd worden. In dit kader zal een Vlaamse Instelling voor het Rationeel Energie Gebruik (VIREG) worden opgericht. VIREG zal een sturende rol vervullen bij het implementeren van de REG-acties die gericht zijn op de vraagzijde.

2.3. Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Op 24 juli van dit jaar heeft de regering het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, het zogenaamde RSV, principieel goedgekeurd. Op het einde van het jaar start het openbaar onderzoek. Het RSV moet in het najaar van 1997 definitief kunnen worden vastgelegd.

De regering heeft in het RSV een evenwicht gevonden in het streven naar een autonome ruimtelijke ontwikkeling voor alle maatschappelijke sectoren volgens de principes van gedeconcentreerde bundeling, herwaardering van het stedelijk weefsel en de bescherming van de open ruimte. Het RSV zal rechtszekerheid bieden aan alle betrokkenen en ervoor zorgen dat conflicten inzake ruimtegebruik op een serene manier opgelost geraken. De bindende bepalingen in het RSV zullen zoals voorzien in het planningsdecreet specifiek ter bekrachtiging worden voorgelegd aan het parlement.

Prioriteit 3 : Leefbare steden en dorpskernen

3.1. Sociaal Impulsfonds

Volgend jaar zal het Sociaal Impulsfonds over bijna 5,5 miljard frank beschikken. Vanaf 1997 komt er jaarlijks 1 miljard frank bij. Daarmee ondersteunt het SIF het lokale beleid dat gericht is op het herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van de achtergestelde buurten en de steden, op de bestrijding van de kansarmoede en op de bevordering van het welzijn. Lokale beleidsplannen tot verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit zullen de basis vormen voor de convenanten 1997-1999.

Samen met het Sociaal Impulsfonds moeten ook de andere beleidsdomeinen een bijdrage leveren tot het herstel van de stedelijke leefomgeving.

3.2. Renovatie

Zo is het programma voor vernieuwbouw en wijkrenovatie in de stads- en dorpskernen inmiddels opgestart. Het zal worden gerealiseerd over een periode van drie jaar. Hiervoor is 9 miljard frank vrijgemaakt uit de middelen die de Vlaamse huisvestingsmaatschappijen beheren.

3.3. Openbaar vervoer en mobiliteitsconvenanten

In 1997 wil de regering ook een belangrijke inspanning leveren om het trampark van de Vlaamse Vervoermaatschappij te vernieuwen, waardoor tevens de broodnodige capaciteitsverhogingen kunnen worden verwezenlijkt. Hiervoor is 350 miljoen extra voorzien.

De regering zal in 1997 haar investeringsbeleid inzake openbaar vervoer en wegeninfrastructuur nog sterker bepalen in functie van de resultaatsgerichte afspraken die in mobiliteitsconvenanten worden vastgelegd. Het krediet wordt opgetrokken tot 460 miljoen.

3.4. Commerciële centra

Om de ruimte in Vlaanderen beter te benutten en om de economische ontwikkeling van stads- en dorpskernen te stimuleren wordt een nieuw project opgestart dat specifiek gericht is op het aantrekkelijker maken van binnenstedelijke commerciële centra in kernen met een regionale uitstraling. Hiervoor is 1 miljard frank voorzien.

Prioriteit 4 : Kwaliteit van het leven in Vlaanderen

4.1. Onderwijs

De bevolking stelt bijzonder hoge eisen aan het onderwijs. Daarom wil de regering de kwaliteit verbeteren en de uitgaven beheersbaar houden. Voor 1997 zijn er geen besparingen. De scholenbouw krijgt in een meerjarenperspectief een extra impuls van 800 miljoen frank. In een eerste fase zijn die middelen – overeenkomstig het regeerakkoord – bestemd voor het hoger onderwijs.

Het decreet met betrekking tot het basisonderwijs wordt eerstdaags aan het parlement voorgelegd. Essentieel is dat de organisatie van het basisonderwijs behoort tot de autonomie van de schoolbesturen. De regering nodigt het parlement uit tegelijk

een ander ontwerp van decreet in behandeling te nemen dat betrekking heeft op de inspraak van het personeel in het onderwijs.

Een derde belangrijk decreet handelt over het secundair onderwijs. Bijzondere aandachtspunten zijn de samenwerkingsverbanden tussen scholen, de autonomie en de responsabilisering, de reductie van het studieaanbod in een overzichtelijk geheel, de vrije keuze, het statuut van het personeel en de financiering.

Een laatste ontwerp van decreet zal het volwassenenonderwijs behandelen. Volwassenen moeten toegang hebben tot de onderwijsvoorzieningen en 'tweedekanswegen' voor het behalen van minimale kwalificaties in functie van werk, verder leren of persoonlijke ontplooiing.

Er zal in 1997 een extra inspanning worden geleverd om de schoolomgevingen veiliger te maken voor de zwakke weggebruiker. Een versnelde uitbouw van een betere fietsinfrastructuur zal hierop worden afgestemd.

4.2. Welzijn en gezondheid

Over het welzijns- en gezondheidsbeleid had ik het reeds in mijn inleiding. Tevens zijn deze sectoren – zoals al gezegd – van groot belang in ons werkgelegenheidsbeleid.

Zowel in het gezondheids- als het welzijnsbeleid staat bovendien kwaliteitszorg centraal. Het decreet op de integrale kwaliteitszorg in verzorgingsinstellingen zal in 1997 worden uitgevoerd. Er komt eveneens een decreet op de kwaliteitszorg in het welzijnswerk. De integratie van bestaande adviesraden in één Vlaamse gezondheidsraad en een centrale Gezins- en Welzijnsraad zullen borg staan voor een meer systematische en coherente adviesverlening. Tevens wordt het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie hervormd om de preventieve gezondheidszorg transparanter, samenhangender en slagkrachtiger te maken.

Kind & Gezin zal prioriteit geven aan de dossiers buitenschoolse kinderopvang en interlandelijke adoptie. De vernieuwing in de preventieve zorg voor jonge kinderen wordt doorgezet en na een evaluatie gecorrigeerd waar nodig.

4.3. Cultuur en media

Er wordt meer geld vrijgemaakt voor cultuur. In de jeugdsector krijgen de landelijke jeugdorganisaties een nieuwe impuls. In de sector van het volksont-

wikkelingswerk is er ruimte voor de uitvoering van het decreet op de diensten voor sociaal-cultureel werk en komen er middelen voor de groei in de sector van de culturele centra. Zoals afgesproken zal de Raad voor Cultuur worden opgericht. De realisatie van de v.z.w. De Rand als dragende structuur voor de Vlaamse aanwezigheid in de Vlaamse rand is budgettair mogelijk gemaakt. Belangrijk is ook dat nu werk wordt gemaakt van de renovatie van de KVS in Brussel. Daarvoor is 75 miljoen voorzien. In voorbereiding van een museumdecreet werden de middelen van 55 miljoen opgetrokken naar 145 miljoen. In de muzieksector wordt de ondersteuning van een Vlaams jeugdorkest voorzien en werk gemaakt van een steunpunt voor de muziek, dat zich onder meer zal toeleggen op de promotie van Vlaamse componisten.

Het minidecreet van 22 december 1995 legde de basis voor de hervorming van de BRTN en legde ook de opdracht van Vlaamse openbare omroep vast. Prioritair moet de openbare omroep op de kijker en luisteraar gerichte informatie en cultuurprogramma's brengen. Zowel naar inhoud, naar vorm als naar taalgebruik moet het aanbod worden gekenmerkt door kwaliteit. Bijzondere aandacht moet gaan naar de kinderen en de jeugd. De Vlaamse regering bereidt nu het ontwerp maxidecreet voor waarbij onder meer de omroep zal worden omgevormd tot een NV van publiek recht en het statuut van het bestaande en van het nieuw aan te werven personeel zal worden geregeld.

4.4. Gelijke kansenbeleid

De Vlaamse regering wil alle vooroordelen en discriminaties wegwerken die een harmonieuze, democratische samenleving in de weg staan. Zij werkt daartoe aan een klimaat waarbij elk mens – ongeacht zijn/haar geslacht, cultuur, geaardheid of handicap – gelijke kansen krijgt om volwaardig te participeren in onze samenleving.

Het erkennen van het Gelijke Kansenbeleid als een volwaardige en horizontale bevoegdheid bij het aantreden van deze regering was daartoe een belangrijke stap. Nu reeds is er een administratieve cel "Gelijke Kansen in Vlaanderen", evenals een "Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen". Vandaag wordt financiële steun voorzien voor gelijke kansenprojecten voor vrouwen en voor minderheidsgroepen. Een ontwerp van decreet om een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen te waarborgen, is in voorbereiding.

Prioriteit 5 : Een bestuursstijl gericht op de effectieve bestuurskracht

5.1. Samenwerken met het Vlaams Parlement

De Vlaamse regering wil in overleg met het Vlaams Parlement verder werken aan een vernieuwde politiek en een open relatie tussen regering en parlement. Vandaar de ruime informatieplicht waartoe de regering zich zelf verbonden heeft. Deze en andere aspecten van de politieke cultuur passen in het kader van een optimaal bestuurlijk evenwicht, waarbij de verantwoordelijkheden van de uitvoerende macht en de wetgevende macht duidelijk te onderscheiden zijn. Rolvervaging en rolvermenging dienen de democratische besluitvorming niet.

5.2. Samenwerken met de bevolking

Wij moeten als Vlaamse overheid veel meer dan in het verleden zeggen wat wij doen en doen wat wij zeggen. Alleen op die manier zullen de mensen zich herkennen in het Vlaamse overheidsbeleid. De regering zal haar inspanningen om de bevolking correct te informeren verderzetten via o.m. de advertenties van de Vlaamse overheid in de geschreven en audiovisuele pers, maar ook via Internet.

5.3. Samenwerken met de administratie

Decreten en besluiten vormen het formele kader voor de dienstverlening naar de bevolking. De reële dienstverlening wordt gepresteerd door de administratie. De regering hecht een groot belang aan de vlotte en correcte uitvoering van decreten en besluiten. Daarom worden alle Vlaamse administraties en openbare instellingen ook in 1997 systematisch verder aangepast qua structuur en cultuur.

5.4. Samenwerken met de lokale besturen

De provinciale en de lokale besturen – vooral de steden en gemeenten – spelen ook bij de verdere uitbouw van de nieuwe politieke cultuur een sleutelrol. Burgemeesters, schepenen en gemeenteraadsleden houden immers meer dan de centrale overheden de vinger aan de pols van de bevolking. Het eerste jaar van deze regeerperiode is consequent werk gemaakt van de uitbouw van het partnerschap Vlaamse regering – Vlaamse gemeenten inzake stedelijke vernieuwing, mobiliteit en milieu. Die samenwerking zal onverminderd worden verdergezet.

5.5. Samenwerken in België

Om te komen tot een beter bestuur in een federaal kader stelt de Vlaamse regering twee punten voor :

- de bevoegdheidsafbakening tussen de onderscheiden overheden moet zo coherent mogelijk zijn. Maatschappelijk samenhangende domeinen horen bij voorkeur thuis onder de bevoegdheid en verantwoordelijkheid van één overheid. Politieke en financiële verantwoordelijkheid mogen niet gescheiden worden ;
- daarnaast blijft een goede, loyale samenwerking tussen de federatie en de deelstaten en tussen de deelstaten onderling noodzakelijk. Vlaanderen staat hierbij open voor overleg, samenwerking en beleidsafstemming binnen een correct afsprakenkader, rekening houdend met de tweeledigheid van het land en met Brussel.

De verruiming van onze autonomie vormt dus geen doelstelling op zich, maar is enkel een middel om te komen tot een meer verantwoordelijk bestuur. Ze moet het mogelijk maken om in een aantal cruciale beleidsdomeinen zoals het sociale, het economische en de werkgelegenheid, het wetenschappelijk onderzoek en op fiscaal vlak aan beleidskracht en efficiëntie te winnen.

In haar inleidende discussienota over een verdere staatshervorming gaat de regering daarom uit van drie krachtlijnen :

- de nieuwe structuren moeten een versterkte democratische onderbouw krijgen, met toepassing van de regel van de subsidiariteit ;
- de groeiende Europese eenmaking zal een verschuiving van bevoegdheden en middelen van staat naar deelstaat meebrengen ;
- de band tussen Vlaanderen en Brussel en de fundamentele tweeledigheid van het Belgisch samenleven impliceert twee basisdeelstaten, met een specifiek statuut voor onze hoofdstad Brussel en voor de Duitstalige Gemeenschap.

De commissie staatshervorming is gestart met de bespreking van deze insteeknota, wat resulteerde in een eerste voorlopig standpunt over de regionalisering van de provincie- en gemeentewet. De andere themata en hoofdstukken zullen de eerstvolgende maanden in de schoot van het Vlaams parlement grondig besproken worden.

De Vlaamse regering schrijft zich uitdrukkelijk in in de optie om op termijn te komen tot een eigen grondwet voor de deelstaat Vlaanderen, in een federaal kader.

In het perspectief van een dialoog van Gemeenschap tot Gemeenschap is het aangewezen dat het Vlaams Parlement voor eind volgend jaar een standpunt zou innemen over de prioriteiten die Vlaanderen zal leggen in de volgende fase van de staatshervorming. Intussen zal de Vlaamse regering het structureel overleg met de Brusselse Vlamingen over een gemeenschappelijke strategie van de hele Vlaamse Gemeenschap verder uit te bouwen. Brussel is en blijft onze hoofdstad.

ONZE BIJZONDERE BAND MET BRUSSEL

Het volstaat niet te zeggen dat Brussel onze hoofdstad is. Als wij willen dat de hoofdstad van Vlaanderen ook de hoofdstad van België en Europa is, moeten wij er eerst en vooral voor zorgen dat Brussel een Vlaams karakter behoudt, (opnieuw) een stukje Vlaamse stad wordt, dit is een stad waar ook alle Vlamingen – en in de eerste plaats de Brusselse Vlamingen – zich thuis kunnen voelen. Op die manier zullen wij de betrokkenheid tussen de Vlamingen in en buiten Brussel levensecht maken.

Dat de Brusselse Vlamingen deel uitmaken van de Vlaamse Gemeenschap houdt in dat Vlaamse decreten en besluiten in het hoofdstedelijk gebied volledig hun toepassing vinden. Maar dat de Brusselse Vlamingen deel uitmaken van de Vlaamse Gemeenschap houdt vooral in dat zij gehoord worden en dat zij optimaal bij het beleid betrokken worden.

Op parlementair niveau is er reeds een structurele band met de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Deze kan via een versterkte werking van het Adviescomité Brussel en Vlaams-Brabant verder aangehaald worden.

Het beleid van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie moet complementair zijn. Dat wil onder meer zeggen dat zij op een aanvullende wijze, met respect voor ieders autonomie, één Vlaams beleid voor Brussel wil realiseren. Regelmatig overleg tussen de beleidsverantwoordelijken en de administraties is dus noodzakelijk.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft bij de verdere uitbouw van het net van Nederlandstalige voorzieningen alvast een speerpuntfunctie.

Zowel tussen de Vlaamse regering en het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, als tussen de respectieve administraties zal verder nauw samen worden gewerkt. Terzake heeft de gemengde ambtelijke commissie haar nut bewezen. Er zullen duidelijke afspraken worden gemaakt, met een preciese afbakening van de respectieve verantwoordelijkheden. Op die manier kunnen we komen tot een globaal en coherent beleid ten aanzien van Brussel.

De permanente dialoog tussen alle betrokkenen moet leiden tot een globale visie en een gecoördineerde aanpak. De Vlaamse regering zal onverwijld samen met de leden van de Vlaamse Gemeenschapscommissie alle eerder ingezette middelen voor Brussel evalueren op hun reële effecten en de laatste hand leggen aan het opstellen van het in het regeerakkoord afgesproken actieplan voor Brussel, waaraan door alle betrokken ministers een passende opvolging zal worden gegeven.

ONZE RELATIE MET EUROPA EN HET BUITENLAND

Vlaanderen is goed geplaatst om een betekenisvolle bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling van Europa. Wij hebben onze hoofdstad gemeen. Wij liggen centraal én aan zee. Wij leven op een kruispunt van culturen waardoor wij door de eeuwen heen een openheid voor andere culturen hebben ontwikkeld. Gaandeweg zijn we ons ook bewust geworden van onze eigen identiteit. Aldus kunnen wij optreden als internationale "bemiddelaars".

De banden tussen Vlaanderen en Nederland worden steeds hechter, zoals ook blijkt uit de jongste troonrede van de Nederlandse koningin. Het komt er nu op aan om het politieke en economische partnerschap uit te bouwen na de culturele samenwerking, die zelf door het culturele verdrag tussen Vlaanderen en Nederland een nieuwe impuls heeft gekregen.

Wij willen tevens verder werken aan de samenwerking tussen de regio's van Europa, waarbij de culturele verscheidenheid voorop staat en het principe van de subsidiariteit ten volle in de praktijk wordt gebracht, ook op economisch vlak.

Ons optreden in het buitenland kan niet beperkt blijven tot internationale contacten op het strict politieke vlak, maar het moet aanknopingspunten vinden bij elk aspect van het maatschappelijk gebeuren. De Europese en internationale evoluties kunnen een verrijking zijn voor elke Vlaming, voor onze bedrijven, ons onderwijs, onze onderzoeksinstellingen. Regionalisme is immers ondenkbaar, wanneer het niet open is en gericht op de andere en de wereld. Regionalisme versterkt zowel de democratische betrokkenheid als de werkgelegenheid.

Mijnheer de voorzitter,
Dames en heren,

Groeien vandaag – en ik verwijs naar Alain Peyrefitte aan het eind van zijn boek "La société de confiance" – betekent niet gewoon verderzetten, herhalen, beschermen.

Om het welvaartsniveau aan te houden dat we al verworven hebben, zullen meer ontwikkeling, meer technologische vitaliteit, meer ondernemen, meer ondernemingen, meer ambitie zowel op materieel als cultureel vlak, kortom : meer verantwoordelijkheid nodig zijn. Niet alleen bij ons, maar wereldwijd. Het komt er vandaag vooral op aan dat wij durven erkennen – met verstand en met gevoel – hoe onze groei is totstandgekomen en hoe verder groeien mogelijk wordt.

Wie zich verder wil ontplooiën voert een gevecht. Een innerlijk gevecht, waar energie het opneemt tegen berusting en vindingrijkheid tegen routine. Een maatschappelijk gevecht ook, opdat in haar instellingen en bij haar actoren de krachten van het vertrouwen het zouden halen – op elk niveau – van die van de argwaan.

De Vlaamse regering heeft haar begrotingswerk voltooid. De ontwerpbegroting 1997 geeft de verdere ontwikkeling aan – ook cijfermatig – van het beleid zoals dat aan de hand van de vijf grote prioriteiten in het regeerakkoord is neergezet en in het verlengde ligt van ons lange-termijnproject Vlaanderen-Europa 2002.

We wensen met deze begroting in 1997 – samen met het Vlaams Parlement – opnieuw een bijdrage te leveren aan het antwoord op de grote maatschappelijke uitdagingen van deze tijd.
